

VERTROUWELIJK

Aan de verenigde vergadering van het
hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB DELFT

Rotterdam, 27 mei 2021

Ons kenmerk:

Geacht leden van de verenigde vergadering,

Hierbij bieden wij u ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2020 van het hoogheemraadschap van Delfland (hierna: Delfland). Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2020 van Delfland.

De jaarrekening 2020 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland. De controle van de jaarrekening is nagenoeg afgerond. Wij zijn voornemens om bij deze jaarrekening een goedkeurend oordeel inzake de getrouwheid en de rechtmatigheid te verstrekken.

Wij willen deze rapportage graag met u bespreken en kunnen dan ook uw eventuele vragen beantwoorden.

Wij maken u erop attent dat voor dit accountantsverslag een beperkte verspreidingskring geldt. Het accountantsverslag is uitsluitend bestemd voor de verenigde vergadering en voor het college van dijkgraaf en hoogheemraden.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend

J. van Koert MSc RA

Deloitte Accountants B.V.
Wilhelminakade 1
3072 AP Rotterdam
Postbus 2031
3000 CA Rotterdam
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9830
www.deloitte.nl

Contents

01 Managementsamenvatting

Managementsamenvatting 2020	5
-----------------------------	---

02 Belangrijkste bevindingen

Jaarrekening en jaarverslag	9
Begrotingsrechtmatigheid	10
Aanpassen beginbalans	11
Fraude als onderdeel van onze controle	12

03 Interne-beheersingsomgeving

De belangrijkste bevindingen uit onze managementletter 2020	14
Betrouwbaarheid en continuïteit automatiseringsomgeving	15

04 De financiële positie van Delfland

De financiële positie van uw waterschap	17
---	----

05 Overige aangelegenheden

Onze communicatie met het management	21
--------------------------------------	----

06 Bijlagen

Bijlage A: Niet-gecorrigeerde controleverschillen	23
Bijlage B: Onzekerheden in de controle	24
Bijlage C: Tekortkomingen in de toelichtingen	25
Bijlage D: Onafhankelijkheid	26

01 Management- samenvatting

Managementsamenvatting

1. Identificeren van wijzigingen binnen uw organisatie en omgeving

2. Vaststellen materialiteit

3. Reikwijdte

4. Inschatten significante risico's

5. Conclusie significante risicogebieden

Kernactiviteiten

Tijdens onze interim-controle hebben wij de belangrijkste wijzigingen binnen uw organisatie vastgesteld en is de impact daarvan op onze controleaanpak bepaald.

Bij de jaarrekening 2020 van Delfland verstrekken wij een goedkeurend oordeel voor getrouwheid en rechtmatigheid. De hierbij gehanteerde materialiteit voor fouten bedraagt € 2.590.000 en voor onzekerheden € 7.770.000.

De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking of wijziging in de reikwijdte van onze controle. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2020 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Onze planning beschrijft het proces van risico-inschatting, inclusief nadere informatie over de significante risico's die wij tijdens deze opdracht hebben geïdentificeerd. Onze bevindingen en conclusies met betrekking tot deze risico's zijn vermeld in deze rapportage.

Wij wijzen u op onze conclusies met betrekking tot de significante controlerisico's. Wij merken op dat wij geen tekortkomingen hebben geconstateerd ten aanzien van de significante risicogebieden.

Algemeen

Wij merken op dat het jaarrekeningtraject voorspoedig is verlopen. De kwaliteit van de oplevering is op orde en bij de start van de controle was er een gevuld accountantsdossier om voortvarend aan de slag te kunnen. Daarnaast zijn onze vragen snel afgewikkeld. Het realiseren van een raadpleegaccount om de aanbestedingen te controleren heeft lang geduurd, waardoor dit deel van de controle pas in een laat stadium opgepakt kon worden.

Bevindingen

- De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
- De beginbalans is gecorrigeerd als gevolg van fouten in het eigen vermogen en in de overlopende passiva. Deze bevindingen hebben beperkte gevolgen voor het vermogen per ultimo 2019.
- Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden wat betreft naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen zijn geen onrechtmatigheden vastgesteld die de afgesproken rapporteringsgrens overschrijden.
- Er is geen sprake van begrotingoverschrijdingen op programmaniveau die meewegen in het oordeel van de accountant.
- Er is geen sprake geweest van kredietoverschrijdingen op de investeringen die meewegen in het oordeel van de accountant
- Er zijn geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude.

Kernpunten

- Onze opdracht is ongewijzigd uitgevoerd ten opzichte van de planning.
- Er zijn geen niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd betreffende de getrouwheid met betrekking tot het vermogen en het resultaat.
- Er zijn niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd betreffende de rechtmatigheid met betrekking tot het vermogen en het resultaat.
- Wij zijn onafhankelijk van Delfland.
- Er zijn geen belangrijke wijzigingen doorgevoerd in de verslaggevingsregels.

Verklaring

Wij verstrekken een goedkeurend oordeel voor getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekening 2020 van het hoogheemraadschap van Delfland.

De controle 2020 van het hoogheemraadschap van Delfland

Managementsamenvatting

Wij hebben onze controle van de jaarrekening 2020 van Delfland uitgevoerd, en geven hierbij een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid af.

Met de opdrachtbevestiging 2020 hebt u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2020. Naast deze opdrachtbevestiging zijn bepalend (geweest) voor onze controle:

- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado)
- Het normenkader 2020
- Het Controleprotocol WNT 2020.
- Het Delflandbesluit en de regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen

Geen significante wijzigingen in de reikwijdte van de controle

De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking of wijziging in de reikwijdte van onze controle. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2020 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Wij zijn onafhankelijk van Delfland

Ons zijn geen relaties bekend tussen Deloitte Accountants B.V. en haar zuster- en/of dochterondernemingen of de member firms van Deloitte Touche Tohmatsu Limited en hun respectievelijke zuster- en/of dochterondernemingen en Delfland, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.

Onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging is te vinden in bijlage D bij deze rapportage.

Geen wijzigingen in de verslaggevingsregels

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn zeer belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de resultaten van Delfland. Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van Delfland zijn uiteengezet in de toelichting in de jaarrekening 2020.

Wij hebben het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij zijn van mening dat de verslaggevingspraktijken en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent worden gebruikt.

Managementsamenvatting

Verloop van de controle

De controle van de jaarrekening 2020 is dit jaar door verschillende omstandigheden anders verlopen dan wij vooraf voorzien hadden. Dit is hoofdzakelijk veroorzaakt door COVID-19. De afstemming tussen uw organisatie en het controleteam vanuit Deloitte heeft, als gevolg van de COVID-19-situatie, geleid tot een andere dynamiek in de controle. Ondanks deze andere, meer digitale en interactieve, manier van werken is de oorspronkelijke planning van de accountantscontrole grotendeels gehaald. Ondanks het feit dat uw medewerkers en ons controleteam moesten improviseren is de controle voorspoedig verlopen. De wijze van samenwerking en overleg verliep op plezierige en constructieve wijze. Wij vinden dit, gezien de omstandigheden, een positief punt.

COVID-19

Het coronavirus COVID-19 heeft geen grote financiële gevolgen gehad voor de jaarrekening 2020. In de jaarrekening is dit toereikend toegelicht in de programmaverantwoording.

02 Belangrijkste bevindingen

Belangrijkste bevindingen

Wij hebben vastgesteld dat de grondslagen van de jaarrekening aanvaardbaar zijn en dat het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening.

Jaarrekening en jaarverslag

De jaarstukken 2020 van het hoogheemraadschap van Delfland bestaan uit:

- Het jaarverslag 2020 (programmaverantwoording, verplichte paragrafen en financiële overzichten van het investeringsprogramma).
- De jaarrekening 2020 (de exploitatierekeningen naar programma's, kostendragers en de toelichting, en naar kosten- en opbrengstsoorten en de balans met toelichting).

In het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden met betrekking tot de vragen: wat hebben wij gedaan, wat hebben wij bereikt en wat heeft het gekost?

Op basis van Nederlandse wetgeving en de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NVCOS) 720 is de accountant verplicht bepaalde werkzaamheden uit te voeren met betrekking tot het jaarverslag en de andere informatie die in de jaarstukken is opgenomen. Als onderdeel van dit vereiste hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag de vereiste informatie bevat op basis van hoofdstuk 4 van het Delflandsbesluit.
- Wij hebben, voor zover wij kunnen beoordelen, vastgesteld dat de informatie zoals, zoals opgenomen in de jaarstukken, verenigbaar is met de beweringen en verklaringen die in de jaarrekening zijn opgenomen.
- Wij hebben vastgesteld dat de informatie in het jaarverslag overeenstemt met de resultaten van de uitgevoerde controlewerkzaamheden.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van Delfland zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2020.

Belangrijkste bevindingen

Er is in de jaarrekening 2020 geen sprake van een begrotingsoverschrijding die meetelt voor het oordeel van de accountant.

Begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2020 hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op Artikel 108 van de Waterschapswet en moet de verenigde vergadering zelf nader invullen en concretiseren. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 109 van de Waterschapswet. Het systeem van budgetbeheer en –bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat het college van dijkgraaf en hoogheemraden belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig meldt aan de verenigde vergadering, zodat de verenigde vergadering hierover tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de verenigde vergadering van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat het college van dijkgraaf en hoogheemraden inbreuk maakt op het budgetrecht van de verenigde vergadering.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid 2018 van de Commissie BBV. Een overschrijding van de begroting is altijd onrechtmatig, maar dit hoeft de accountant niet in alle gevallen mee te wegen in zijn oordeel. Essentieel is dat de verenigde vergadering nadere regels kan stellen. De verenigde vergadering heeft hier gebruik van gemaakt.

De accountant moet deze kostenoverschrijdingen – waarvan het college van dijkgraaf en hoogheemraden in de jaarrekening moet aangeven dat de verenigde vergadering deze nog dient te autoriseren – in het verslag van bevindingen aan de orde stellen. Delfland heeft zes programma's. Voor programma 3. Waterkwantiteit is het saldo van baten en lasten hoger dan begroot na wijziging. De overschrijding bedraagt € 204.000 (0,5%). De overschrijding valt binnen de door de verenigde vergadering gestelde kaders aangezien de overschrijding komt als gevolg van een gerechtelijke uitspraak na de BURAP 2020 waar geen begrotingswijziging meer voor kon worden aangevraagd.

In totaal heeft Delfland € 255,7 miljoen aan lasten begroot (na wijziging), tegenover € 259,0 miljoen werkelijke lasten. Dit is in totaal een overschrijding van € 3,3 miljoen (1,3%).

Delfland had aan baten een bedrag van € 255,7 miljoen begroot en € 266,4 miljoen gerealiseerd.

Geconcludeerd wordt dat er geen begrotingsoverschrijdingen zijn die meetellen voor het oordeel van de accountant.

Op grond van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat er geen sprake is van onrechtmatigheden die meetellen voor het oordeel van de accountant.

Belangrijkste bevindingen

De balans per 31-12-2019 is aangepast. De aangepaste balans wordt gepresenteerd als balans per 01-01-2020.

Aanpassen beginbalans

Het boekjaar 2020 is het eerste jaar dat wij de controle van Delfland uitvoeren. Wij hebben derhalve specifieke aandacht gehad voor cijfers per 31-12-2019. Dit omdat deze deel uitmaken van de jaarstukken 2020 waar wij een controleverklaring bij verstrekken. Bij het beoordelen van de balans hebben wij diverse onvolkomenheden geconstateerd. Deze onvolkomenheden zijn aangepast in de balans per 01-01-2020. Dit betreft de volgende zaken:

OAS-gelden: Voor de OAS-gelden geldt Delfland als centrumorganisatie die de subsidie beheert. De gelden die op de balans zijn opgenomen, dienen in gezamenlijk overleg besteed te worden. Dit was per ultimo 2019 in het eigen vermogen als bezit opgenomen. Dit is aangepast naar een schuld; u beheert immers de gelden. De omvang van deze fout betreft € 1,6 miljoen.

Subsidie waterharmonica en zoetwaterfabriek: U heeft een subsidie verkregen voor de waterharmonica en zoetwaterfabriek van de Metropoolregio. Deze subsidie is in 2019 ontvangen terwijl bestedingen in 2021 en 2022 gepland staan. U heeft feitelijk gelden ontvangen waarvoor u nog prestaties moet leveren, er is dus sprake van een schuld. De omvang van deze correctie bedraagt € 7,2 miljoen.

Belangrijkste bevindingen

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude

Fraude als onderdeel van onze controle

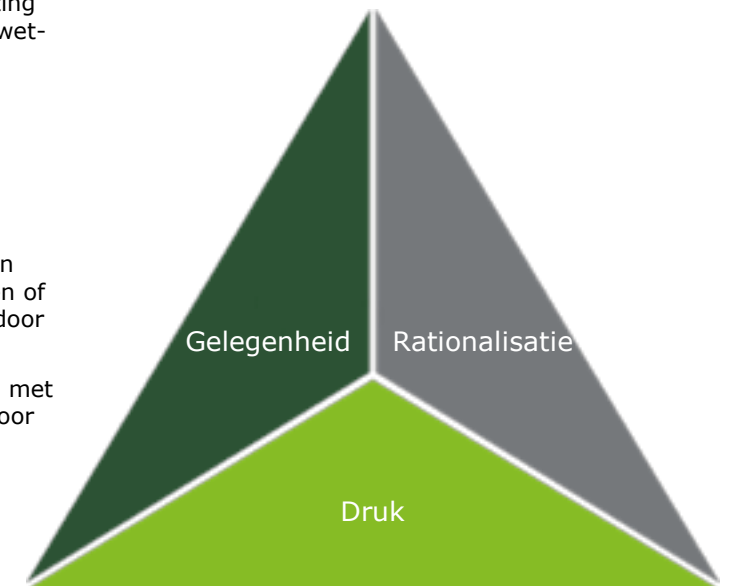
Het college van dijkgraaf en hoogheemraden is primair verantwoordelijk voor het voorkomen en ontdekken van fraude en voor de naleving van wet- en regelgeving. Recente ontwikkelingen laten zien dat de handhaving van anticorruptiewetgeving aan globalisering onderhevig is, waardoor ook waterschappen in toenemende mate te maken krijgen met anticorruptieregels.

Als onderdeel van onze controle hebben wij het college van dijkgraaf en hoogheemraden verzocht inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude of vanwege het overtreden van wet- en/of regelgeving, in de aard, omvang en de frequentie van deze inschattingen; het proces dat het college van dijkgraaf en hoogheemraden daarbij hanteert, alsook de communicatie daarover met de medewerkers en de verenigde vergadering. Als onderdeel hiervan hebben wij gevraagd daarbij mede inzicht te geven in de eigen risico-inschatting ten aanzien van compliancevraagstukken, waaronder het risico van corruptie. U heeft hiertoe een eerste aanzet gemaakt in 2020.

Tijdens deze gesprekken is duidelijk geworden dat u zich bewust bent van frauderisico's, waaronder het belang van compliance en de analyse van corruptievraagstukken.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan er sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge, maar geen absolute, mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben de accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast, in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Wij hebben geen aanwijzingen gekregen voor (vermoedens van) fraude.

03 Interne- beheersingsomgeving

Interne-beheersingsomgeving

Verbeterpunten in de interne beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2020 een interim-controle uitgevoerd.

Deze interim-controle is primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en de rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

Wij hebben de bevindingen naar aanleiding van deze controle opgenomen in onze managementletter 2020.

De belangrijkste bevindingen uit onze managementletter 2020

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2020 een interim-controle uitgevoerd.

Deze interim-controle is primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze managementletter 2020. In de tabel hieronder hebben wij een samenvatting opgenomen van de bevindingen die wij naar aanleiding van de interim-controle hebben gerapporteerd.

Onderwerp	Bevinding
Frauderisicoanalyse	<p>Ten tijde van onze interim-controle was er bij Delfland nog geen sprake van een geformaliseerde frauderisicoanalyse. Wij benadrukken het belang van een dergelijke analyse die zo breed mogelijk binnen Delfland opgezet wordt. Een periodieke actualisatie van de frauderisicoanalyse als vast onderdeel van uw interne-controlesysteem bevelen wij sterk aan. Bestuurlijke betrokkenheid adviseren wij tot uiting te brengen middels het jaarlijks bespreken en vaststellen van de frauderisicoanalyse.</p> <p>Per jaareinde hebben wij vastgesteld dat het eerste concept is opgesteld. Een nadere en inhoudelijke beoordeling zullen wij bij de interim-controle 2021 vaststellen.</p>
Memoriaalboekingen – Initiëren	<p>Wij beoordelen de memoriaalboekingen met verhoogde aandacht. Wij hebben geconstateerd dat er in het proces van memoriaalboekingen geen inhoudelijke controle is op de boeking alvorens deze verwerkt wordt. Een memoriaalboeking wordt opgesteld door een financieel adviseur van het hoogheemraadschap en aangeboden bij de Financiële Eenheid voor verwerking.</p> <p>De Financiële Eenheid voert een controle uit op de boeking om vast te stellen dat aan alle systeemtechnische vereisten voldaan is. Er wordt echter geen inhoudelijke controle uitgevoerd aan de hand van de aan de memoriaalboeking ten grondslag liggende brondocumentatie.</p>
Memoriaalboekingen - Doorvoeren van een memoriaalboeking	<p>De administrateur van de Financiële Eenheid kan zonder dat een tweede functionaris hierop akkoord geeft een memoriaalboeking doorvoeren in de administratie van Delfland. Wel vindt er bij memoriaalboekingen, waarbij het initiatief vanuit de Financiële Eenheid komt, collegiale toetsing plaats ter borging van de juiste verwerking. Dit is echter niet afgedwongen in het systeem en zou daarmee omzeild kunnen worden.</p>

Verbeterpunten in de interne beheersing

Betrouwbaarheid en continuïteit automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel over de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen gaan over de onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij geen volledigheid pretenderen.

De IT-omgeving en een adequate opzet en werking daarvan nemen binnen uw organisatie een steeds dominantere plaats in met het oog op een betrouwbare geautomatiseerde gegevensverwerking. Daarmee krijgt de IT ook een dominantere positie in onze controleaanpak en -uitvoering.

Na opdracht van de drie hoogheemraadschappen (Rijnland, Schieland en Delfland) heeft een gecertificeerd extern bureau een IT-audit uitgevoerd betreffende Prosa. De uitkomsten zijn door hen gerapporteerd op 30 april 2020. Wij hebben op basis van deze rapportage vastgesteld dat de AO/IB met betrekking tot Prosa in onvoldoende mate is geregeld. De tekortkomingen hebben o.a. betrekking op wijzigingsbeheer, logische toegangsbeveiliging, functiescheiding, en informatiebeveiliging. Wij adviseren u om de tekortkomingen in de AO/IB betreffende Prosa op te lossen.

Als gevolg van deze tekortkomingen hebben wij onze controle gegevensgericht in moeten richten.

04 De financiële positie van Delfland

De financiële positie van uw waterschap

In dit hoofdstuk geven wij op hoofdlijnen een samenvatting van de ontwikkelingen in het vermogen en het resultaat van uw waterschap

De vermogenspositie van uw waterschap is toegenomen

In het BBVW, de verslaggevingsregels van waterschappen, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd.

De verwerking in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten 2020 bedraagt € 28,9 miljoen voordelig. Per saldo is tussentijds circa € 22,4 miljoen aan de reserves toegevoegd, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2020 € 6,5 miljoen voordelig bedraagt. Dit nog te bestemmen resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het hiernavolgende overzicht hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen. In deze analyse is de forse stijging van het eigen vermogen waarneembaar, met een stevig vermogen.

Eigen vermogen (in € 1. miljoen)	2018	2019	2020
Eigen vermogen per 1 januari	26,1	68,1	101,6
Beginbalanscorrectie			-/- 1,2
Tussentijdse resultaatbestemming	29,0	27,8	22,4
Gerealiseerd resultaat	13,1	5,7	6,5
Totaal (^saldo van baten en lasten^)	42,1	33,5	28,9
Eigen vermogen per 31 december	68,2	101,6	129,3

De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2020 14,8% van het balanstotaal (2019: 11,4% van het balanstotaal).

Saldo baten en lasten

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het nog te bestemmen saldo van baten en lasten. Daarnaast kent het BBVW ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit de in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in de reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de politieke besluitvorming.

De financiële positie van uw waterschap

Exploitatieresultaat 2020 (x 1 miljoen)	Rekening 2020	Begroting na wijzigingen 2020	Vershil
Totale baten	265,0	254,3	
Totale lasten	236,0	231,8	
Resultaat voor bestemming		29,0	22,5 6,5
Af: stortingen in reserves	23,9	23,9	
Bij: onttrekkingen aan reserves	1,4	1,4	
Saldo mutaties reserves		22,5	22,5
Nog te bestemmen resultaat		7,4	0

De exploitatie over 2020 laat een voordelig saldo van baten en lasten van € 29,0 miljoen zien, ten opzichte van een begroot voordelig saldo van € 22,5 miljoen. Dit is een verschil van afgerond € 6,5 miljoen voordelig.

Ten aanzien van de baten is de stijging toe te schrijven aan een hogere opbrengst voor de waterschapsbelastingen (1,1%) dan voorzien. De post oninbaarheid is meegevallen en overige bijdragen zorgen voor een stuwing van het resultaat.

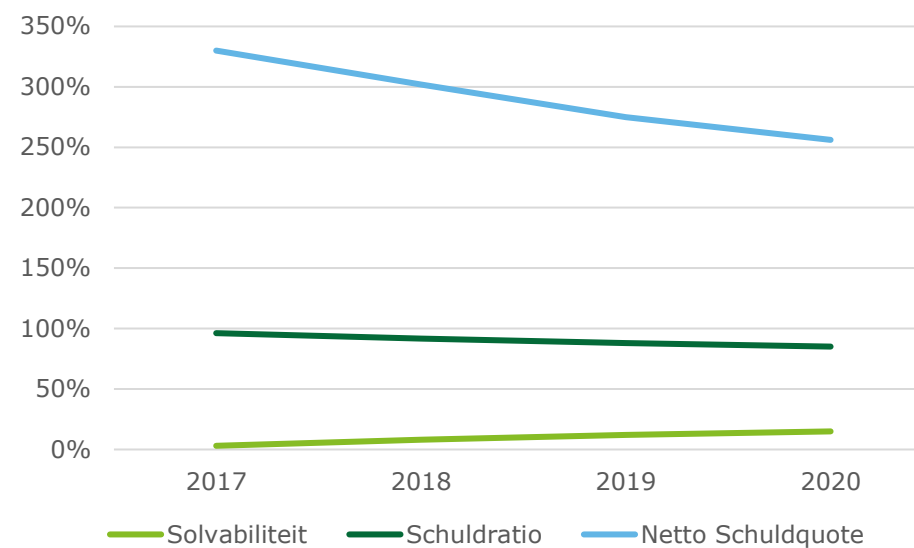
Voor een gedetailleerd inzicht in de afwijkingen en de verklarende toelichting hierbij, verwijzen wij u naar de toelichtingen per kosten en opbrengstsoorten in uw jaarstukken 2020.

Het afgelopen jaar heeft uw waterschap wederom een forse stijging laten zien in de vermogenspositie.

De financiële positie van uw waterschap

De ontwikkeling van de financiële kengetallen van Delfland over de afgelopen jaren vanaf 2017 geeft het volgende beeld

Ontwikkeling financiële kengetallen HHD (x € 1 miljoen)	Jaar			
	2017	2018	2019	2020
Saldo baten en lasten	(78,3)	29,0	27,8	22,4
Mutaties reserves	4,1	13,1	5,7	6,5
Resultaat	(74,2)	42,1	33,5	28,9
Eigen vermogen	26,1	68,1	101,6	129,3
Algemene reserves	6,5	29,6	39,9	39,9
Weerstandratio	0,4	1,7	1,8	1,9
Solvabiliteit	3%	8%	12%	15%
Schuldratio	96%	92%	88%	85%
Netto Schuldquote	330%	302%	275%	256%

05 Overige aangelegenheden

Overige aangelegenheden

Communicatie met het management

Onze communicatie met het management

Bevestigingen van het management

Wij hebben het management ter confirmatie een aantal schriftelijke bevestigingen gevraagd aangaande zijn verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving.

Geen meningsverschil met het management of beperking in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het management en de medewerkers van Delfland de volledige medewerking verleend, en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Voorafgaand aan ons aanblijven met het management besproken belangrijke zaken

Gedurende het jaar zijn er geregeld gesprekken met het management gevoerd over de toepassing van de verslaggevingsgrondslagen of de controlestandaarden, in verband met transacties die zich hebben voorgedaan, transacties die werden overwogen, of een herbeoordeling van de huidige omstandigheden. Naar ons oordeel werden deze discussies niet gevoerd in verband met ons aanblijven als onafhankelijke accountant.

Overleg met andere accountants

Wij hebben geen kennis van eventueel formeel overleg over controle- en verslaggevingsvraagstukken dat het management in 2020 heeft gehad met andere accountants.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel over de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen, die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen.

Impact coronavirus

De impact van de maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus (COVID-19) is groot voor zowel het Nederlandse bedrijfsleven als voor overheidsorganisaties. De rijksoverheid heeft inmiddels een uitgebreid maatregelenpakket aangekondigd. De consternatie rondom het coronavirus gaat ook niet voorbij aan Delfland. De impact is tekstueel verweven in de programmaverantwoording en financieel in de jaarrekening.

06 Bijlagen

Bijlage A – Niet-gecorrigeerde controleverschillen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van niet-gecorrigeerde controleverschillen boven de rapportagedrempel van €450.000.

Aard van de controleverschillen (x 1.000)	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	N.v.t.	N.v.t.
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode	N.v.t.	N.v.t.
(Sub)totaal getrouwheidsfouten	N.v.t.	N.v.t.
Extra absolute waarde rechtmatigheidsfouten	N.v.t.	
Extra foutieve financiële beheersingshandelingen zonder direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding)	n.v.t.	
Extra foutieve financiële beheersingshandelingen zonder direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	
Overige rechtmatigheidsfouten	N.v.t.	
Totaal rechtmatigheidsfouten		

Bijlage B – Onzekerheden in de controle

Aard van de onzekerheden (x 1.000)	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Niet van toepassing, er is geen sprake van onzekerheden in de controle boven de rapportagedrempel van € 100.000.	N.v.t.	N.v.t.

Bijlage C – Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om het bestuur in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening. De tabel hierna bevat een weergave van die onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat het bestuur deze nader dient te beoordelen.

Toelichting	Bron van toelichtingsvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overwegingen
Niet van toepassing.	N.v.t.	N.v.t.

Onafhankelijkheid

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de "Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)" en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van Delfland in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor een tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking hiervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt, waarin is vastgelegd of er sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde 'onafhankelijkheidsevaluatie'), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als er sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een raad van commissarissen of auditcommissie, overwegen wij ook een van deze organen te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften. De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen wordt periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Bijlage D – Onafhankelijkheid

Onafhankelijkheid

Rotatie van teamleden

Een te grote mate van vertrouwdheid kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken. Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van de leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen. Het kan dan ook vereist zijn om teamleden te vervangen. Onze beoordeling heeft geen aanleiding gegeven om het komend boekjaar teamleden bij Delfland te rouleren.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en Delfland die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam, heeft ontvangen van of verstrekt aan Delfland of aan een bij Delfland betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben ontvangen of verstrekt en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

This report has been prepared solely for the use of the college van dijkgraaf en hoogheemraden and of the verenigde vergadering of the hoogheemraadschap van Delfland and should not be distributed or quoted in whole or in part without our prior written consent. No responsibility to any third party is accepted as the report has not been prepared for, and is not intended for, any other purpose. As a consequence, we do not assume any liability or duty of care to any other person to whom this report is shown or into whose hands it may come.

The matters raised in this report are those which have come to our attention as a result of our audit and are those that we believe we need to bring to your attention. They are not a comprehensive record of all the matters arising and in particular we cannot be held responsible for reporting all risks in the business or all internal control weaknesses. Any conclusion, opinion or comments expressed herein are provided within the context of our opinion on the financial statements as a whole, which will be expressed in our auditor's report. Similarly, the comments, observations and recommendations involving systems and procedures should not be read as an opinion on the internal control structure and its operation.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu, a UK Private Company limited by guarantee, and its network of member firms. Neither Deloitte Touche Tohmatsu nor any of its member firms has any liability for each other's acts or omissions. Each of the member firms is a separate and independent legal entity operating under the names of "Deloitte", "Deloitte & Touche", "Deloitte Touche Tohmatsu", or other related names.

The 'General Terms and Conditions for Services Deloitte Netherlands, May 2018' registered at the Chamber of Commerce under number 24362837 apply to all engagements under which Deloitte performs services. Deloitte Accountants B.V. is registered with the Trade Register of the Chamber of Commerce and Industry in Rotterdam number 24362853.

© 2020 Deloitte Accountants B.V. All rights reserved.
Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited